

# yeni bir sömürü alanı: DENİZLER (2)

## DENİZ HUKUKU:

"A. B. D. sonu gelmeyen pazarlıklar nedeniyle vazgeçemeyeceği kaynakların sağlanmasından ilelebet feragat edemez" (Henry Kissinger)

II. paylaşım savaşı öncesine kadar deniz hukuku 3 millik sahilleri "karaya bağımlı deniz" saymış ve kıyıya bağılı ülkenin malı olarak kabul etmiştir<sup>1</sup>.

Yakın tarihe kadar karaya bağımlı deniz için 9 mil "bitişik kuşak" sayılmıştır. Burada balık ve mineral üretim hakkı sahibi olan ülkendir. Fakat diğer ulusların bitişik kuşaktan geçiş hakkı, boru hattı ve kablo döşeme.rı engellenemez. 12 milden ötesi "açık deniz" olarak isimlendirilir ve bütün uluslar buradan istediği gibi yararlanır.

Bu kuralları ilkönce A. B. D. bozmuş ve 1945 de Truman, sahilden değişik uzaklıklardaki sualtı kıta sahanlığındaki mineral zenginlikleri için hak iddia etmiştir. A. B. D. 'yi örnek alan diğer emperyalist ülkeler karaya bağılı denizleri 12.50. 190 ve 200 mile çıkarmışlar ve başka ülkelerin ancak kendilerinin uygun gördüğü haklardan yararlanabileceklerim bildirmişlerdir. Böylece denizlerin emperyalistlerce yağmasına başlanmıştır.

Denizlerin ve içerdikleri zenginliklerin giderek artan Önemi 1&58'de Cenevre'de uluslararası bir deniz hukuk konferansının toplanmasına yol açtı. Bu ilk toplantı sonucunda hazırlanan Kıta Sahanlığı Sözleşmesi 44 ülke tarafından imzalandı.

Cenevre konferansından 15 yıl sonra 1973 yılında New York'da Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Konferansı; salt kıta sahanlığı sorununu değil, bütün denizel sorunları ele almak iddiasıyla toplandı. Ancak hiçbirşey üretmeden dağıldı.

1974 yılında Karakas'ta (Venezüela)j 140 ülke ve 12 örgütten 2000 temsilcinin katıldığı B. M. deniz hukuku konferansı toplandı. Uzun süren tartışmalardan sonra 3 noktada resmi olmayan anlaşmaya varıldı:

1-Kıyısı olan ülkelerin kara sularını 3 milden 12 mile çıkarması,

2-Karadan 200 mil öteye kadar bir ekonomik kuşak kabulü (buradaki her türlü zenginliğe kıyısı olan ülke sahip olacaktır.)

3-Ülkenin yetki alam ötesindeki okyanus (zenginliklerden her ülke yararlanabilecektir.)

Ne varki bu 3 nokta çözdüğünden çok sorunları ortaya dökmüştür. Okyanustaki ıssız bir mercan adasının da 200 millik bir kuşağı olacaktır ve buradan kim yararlanacaktır? { Nitekim Atlantik Okyanusundaki Rockall adacığında küçük bir kara parçasına sahip olan İngiltere bu adanın kıta sahanlığındaki petrol rezervlerine sahip çıkmıştır. }Karaipler gibi takım ada denizleri nasıl paylaşılacaktır? Ege ne olacaktır?

Ayrıca 200 millik kuşak nasıl saptanacaktır? Eğer kıyı biçimi izlenecek olursa okyanusların 1/3 ü açık deniz niteliğini kaybedecektir. Bu saptama burunlardan veya denizdeki noktalardan yapılacak olursa bu defa önceki oran 1/2 haline gelmektedir.

En önemlisi ekenomik kuşaklarda ve uluslararası sularda ülkelerin hangi hakları olacaktır? Bir uçta, Çin Halk Cumhuriyeti'nin desteklediği 106 az gelişmiş ülke gurubu 200 millik kuşakta kesin egemenliği savunmuş; ileri teknolojiye sahip ülkelerin açık denizdeki üstünlüklerini sınırlamağa çabalamışlardır. Diğer yandan 20 ileri endüstri ülkesi (AET, A. B. D. , İngiliz Uluslar Topluluğu, Japonya ve S. S. C. B. ) 200 millik kuşakta ulusal yasama hakkını sınırlamayı; buna karşılık açık denizde sınırsız özgürlüğü savunmuşlardır.

Konferansta en büyük anlaşmazlık deniz trafiği konusunda ortaya çıkmıştır. Eğer kara suları 12 mile çıkarılırsa 116 boğaz karasuları içinde kalacaktır. Bu sularda kesin egemenlik hakkına sahip ülkeler boğaza girip çıkan gemileri denetliyecek; dev tankirlere, harp gemilerine, nükleer güçlü gemilere yol vermeyecektir.

A. B. D., S. S. C. B. ve Fransa boğazlardan serbest geçiş hakkının tanınmasını istemişler; A. B. D. temsilcisi bu hak tanınmazsa anlaşmanın imzalanmayacağını bildirmiştir.

Böylece konferans çıkmaza girmiştir. 1975 Martında Cenevre'de yeni bir konferansın toplanması kararlaştırılmış karar laştırılmıştır.

1975 Martında Cenevre'de ; 141 ülkeden 2000 temsilcinin katılımıyla toplanan konferansda Karakas benzeri olaylara sahne olmuştur.

Konferansta; bir yanda AET ülkeleri, A. B. D. , Japonya ve S. S. C. B. gibi ileri teknolojiye sahip ülkeler yer alırken diğer yanda "77 Ier grubu" diye adlandırılan 106 az gelişmiş ülke yer almış ve tüm konular hemen "hemen bu iki boyutta ayrı, ayrı ifade edilmiştir.

Cenevrede, okyanuslardaki manganez yumruları konusunda çetin tartışmalar olmuştur. İleri endüstri ülkeleri önerilerinde; manganez yumrularının işletilmesinin kurulacak "Uluslararası Deniz Dibi Zenginlikleri Başkanlığı" gözetiminde yürütülmesini istemiştir. Öneriye göre "Başkanlık" oldukça özgür davranarak isteklilere işletme izni verecektir. Az gelişmiş ülkelerin bu öneriye tepkilerini Önlemek amacıyla; bir fonda biriktirilen kârların bir kısmının, kalkınma yardımı olarak, gereksinmesi olan ülkelere dağıtılması şartı da getirilmiştir.

"77 Ier grubu" ise deniz dibi mineral işletmesinin "Deniz Dibi Başkanlığı" tekeline verilmesini ve kurumun yönetiminde her ülkeye bir oy tanınmasını istemişlerdir.

A. B. D. getirdiği bir teklifte; eşit ticaret denizli 2 alan geliştirilmek üzere, kendi hesabına işletme yapacak özel ortaklıklar kurulmasını önermiştir. Bu alanlardan birini Deniz Dibi Başkanlığı, diğerini de ortaklıklar işletecek ve Başkanlığa belli bir para ödeyecektir,

8 haftalık çalışmalara karşın Cenevrede hiçbir bağlayıcı karar alınmamıştır. Komite başkanlığı, 260 maddeden oluşma bir anlaşma zemini metni hazırlamış ve {bugünlerde sona eren} New York deniz yasası konferansına sunmayı kararlaştırmıştır. Ayrıca konferans başkanlığı; bütün ülkelere New York konferansına kadar tek taraflı kararlar almaları için çağrıda bulunmuştur.

Ham madde açısından dış kaynaklara olan bağımlılığını azaltmaya çalışan A. B. D. nin 1976 yılından itibaren, manganez yumrularını işletmeye hazır olduğunu ve gerekirse kuvvet kullanacağını ilan etmesi bu çağrının ne

denli etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Deniz hukuk alanında uluslararası son toplantı 15 Mart 1976 da 154 ülkeden 4 bine yakın delegenin katılımıyla New York'ta toplandı.

Denizlerle ilgili tüm faaliyetleri düzene sokacak tek bir sözleşme hazırlamak gibi büyük iddialarla başlayan konferans hiçbir somut çözüm getirmeden 7 Mayıs'ta sona ermiştir. Üretilen tek şey, 2 Ağustos-17 Eylül 1976 tarihinde yapılacak bir sonraki toplantı da görüşülecek Deniz Hukuku Konferansı sözleşmesi taslağı olmuştur.

Deniz Hukuku konusunda incelediğimiz bu gelişim şunu açıkça vurgulamaktadır: Emperyalizmin varlığı yeryüzünden Bilinmedikçe uluslararası sorunlara temel, kalıcı çözümler kazandırmak imkansızdır. Emperyalizmin ortadan kaldırılmasından sonra, ancak o zaman, insanlık sorunlarını tam anlamıyla çözmek olanağına sahip olacaktır.

#### EGE SORUNU:

Bugün Yunanistan ve Türkiye arasında sürtüşmeye yol açan "Ege Sorunu" emperyalizmin Akdeniz ve çevresindeki çok yönlü çıkar hesaplarından kaynaklanmaktadır.-

1- Türkiye ve Yunanistanın -özellikle konumları nedeniyle- emperyalizm için vazgeçilmez ülkeler olduğu defalarca doğrulanmıştır;

"... CIA için Yunanistan, Türkiye ve İran Sovyetlere karşı savunmanın kuzey kanadını meydana getirir. Bu kanat da Sovyetlerin Akdenize inmelerini önler." (Victor Marheti. Bir CIA ajanının itirafları. Cumhuriyet)

Ortadoğu ülkelerinin emperyalistler için önemli hammadde kaynakları olmalarına karşın ortadoğuda gelişen anti-emperyalist hareketlerin giderek yoğunluk kazanmaları, emperyalistlerin her zamandan daha fazla Akdenizle ilgilenmeleri ni gerektirmektedir;

"... güney kanadı meydana getiren Ortadoğu ile ise daha çok ilgilimiz. Ve harekete geçmek gerektiğinde çok iyi durumda olmak için güçlerimizi bir çizgi üzerinde tutmaya çalışıyoruz." { a. g. y. }

Emperyalizm bu ülkelerdeki -kendi açısından zorunlu- varlığını; emperyalizmle bütünleşmiş yerli sömürücü sınıfların iktidarlarıyla sürdürmektedir. Dünya çapında gelişen bağımsızlık ve demokrasi mücadeleleri gerici iktidarların sonunu hızla yaklaştırmaktadır. Varolması halk üstünde sürdürdüğü anti-demokratik yönetime sıkı sıkıya bağlı olan iktidarlar; iki ülke halklarının dikkatlerini bu yapay sürtüşmeye çekip, şoven yanlarını bileyerek sömürüyü, yoksulluğu ve faşist baskıları -kısa bir süre içinde olsa- gizlemeye çalışmaktadırlar.

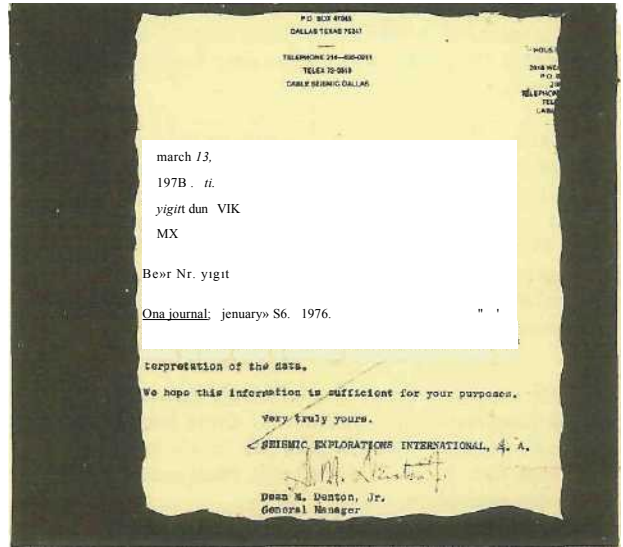
Öte yandan tahakkümü altındaki ülkeleri eskisi gibi tek bir doğrultuda tutamayan emperyalizm; kendisinin neden olduğu sürtüşmelerden yararlanmakta, duruma göre değişik tavırlar içersine girerek bölgedeki varlığını sürdürmeye çalışmaktadır. Son Kıbrıs olaylarından beri

# ege'nin sismik haritaları üç milyona satılıyor

A. B. D. nin Türkiye ve Yunanistan üzerinde uyguladığı politika bunun somut bir görünümüdür.

2 - Türkiye ve Yunanistan arasındaki bu sürtüşme emperyalistlerin silah tekellerinin işine son derece yaramaktadır. Kimler tarafından yürütüldüğü belli olan kampanyalarla şoven eğilimler körüklenmekte; tarihi (1) Türk - Yunan düşmanlığı gündeme getirilerek her iki ülkenin güçlerinin ötesine varan bir silahlanma yarışma girmeleri istenmektedir. Böylece; emperyaliste re iyi bir pazarın kapıları ardına kadar açılmaktadır.

3- Türkiye ve Yunanistan denizlerde yapılacak arama ve üretim faaliyetleri için gerekli teknoloji ve araçtan yoksun ülkelerdir. Bu gereksinimler için emperyalistlere başvurulacağını söylemek, her iki ülkenin siyasal yapısı açısından bakıldığında, kehanet olmayacaktır. Bu alana ilgili ülkelerin doğrudan kendilerinin girmesini önermekte, yine aynı açıdan bakıldığında geçersiz olacaktır. Özellikle günümüzde sermaye ihracını teknolojik yardım, patent hakkı



v. b. şeklinde sürdüren tekelleri kapitalizm; doğrudan ortada gözükmeyeceği için, bu durumda daha rahat hareket imkanına kavuşacaktır. Öte yandan, bu bölgeden elde edilen petrol vb. ürünler emperyalistlerin hammadde gereksinimlerine cevap verecektir. Emperyalist tekeller doğrudan üretim alanına girmese bile, hammadde piyasasının denetimi bu tekeller tarafından yapıldığı için, sömürü.-değişik biçimde- yine sürecektir. Böylece; Türkiye ve Yunanistanın Ege de yapacakları arama ve Üretim faaliyetleri sırasında emperyalistlerin hammadde, sermaye ihtiyacı ve pazar gereksinimlerine hizmet edilmiş olacaktır.

#### ÇÖZÜM:

"Ege Sorunu" konusunda getirilecek temel çözüm şu olacaktır:

1- Her iki ülkenin de emperyalist-kapitalist sistemden ayrılması

2 - Her iki ülkede de emekçi halkın gerçek iktidarlarının kurulması,

Öte yandan, bu temel çözüm dışında bazı kısa vadeli

iyileştirici tedbirlerden yana olmak her ilerici-demokrat, yurtseverlerin görevidir; ama gerçek çözümün ne olduğunu

bir an bile gözardı etmeden.

"Seismic Explorations International S. A. " adlı Amerikan şirketi Ege Denizi'nin sismik haritalarını çıkartarak gazete ve dergi ilanları ile bütün dünyada satışa çıkartmıştır. Merkezi Houston'da bulunan firmanın yetkililerinin verdiği bilgiye göre, deniz yataklarındaki petrol arama çalışmaları çalışmalarına esas teşkil eden sismik haritaları hazırlayan ve uluslararası piyasada pazarlayan şirkete ait "M/V Seismic Explorer" adlı gemi Yunanistan'ın verdiği garanti ile karasularına kadar tüm Ege Denizini taramış ve deniz dibi petrol haritalarını hazırlamıştır.

Yunun Hükümetine resmen başvurarak Ege'de sismik araştırma yapmak için izin aldıklarını söyleyen Amerikan şirketi yetkilileri "Ege Denizi'nde Çanakkale'nin güneyinden Girit adası" arasında kalan bölgede 30-45 km. lik dilimler' halinde, sonar cihazı, EPR petrol dedektörleri ve 48 kanallı kayıt kabloları, ile araştırmalar yaptıklarını belirterek elde ettikleri verileri bilgisayarlar aracılığıyla haritaya dönüştürdükleri söylemişlerdir.

Merkezi Houston'da bulunan "Geophysical Data Processing inc" bilgi işlem şirketi tarafından haritalara dönüştürülen sismik bilgilerin tamamı yaklaşık olarak üç milyon TL. na her isteyene satılmaktadır. Haritaların petrol varlığı açısından değerlendirilmesi ise Milano'da bulunan bir İtalyan firması tarafından yapılmaktadır. Şirket yetkilileri sismik araştırma raporunun şimdiye dek 13 Amerikan petrol araştırma şirketine satıldığını belirtmişlerdir.